Όλως προσφάτως (9 Μαρτίου), ήρθε η είδηση της καταδίκης του Martin Shkreli σε επταετή φυλάκιση σε ομοσπονδιακή φυλακή. Ο καταδικασθείς στα 34 του χρόνια κρίθηκε ένοχος για εξαπάτηση των επενδυτώ ν και για χειραγώ γηση της μετοχής της φαρμακευτικής εταιρείας Retrophin, που είχε ιδρύσει.

Είχε γίνει μισητός όταν αύξησε την τιμή του Daraprim, φαρμάκου για το AIDS από 13 δολάρια σε 750. Όταν εκλήθη από το Κογκρέσο για να δώσει εξηγήσεις, η συμπεριφορά του κρίθηκε προκλητική. Κι όμως, χαρακτηρίστηκε ως μαρίδα, στον ωκεανό των φαρμακευτικών.

Ιδού ένα τμήμα από την ευρύτερη εικόνα:

Το ’08 η Valeant ήταν μια μικρή για τα Αμερικανικά δεδομένα εταιρεία παρασκευής φαρμάκων αξίας, 2,1 δις δολαρίων με έδρα στην Καλιφόρνια. Συγχωνεύτηκε με μια Καναδική ώστε να εξοικονομήσει χρήματα από την φορολογία. Επικεφαλής ανέλαβε ο Michael Pearson, με την τιμή της μετοχής στα 13,24 δολάρια.

Τον Αύγουστο του ’15, μετά από δεκάδες επιθετικές εξαγορές άλλων εταιρειών, η μετοχή είχε εκτοξευτεί με ένα ξέφρενο ρυθμό στα 252,62. Λίγες εβδομάδες αργότερα, τον Οκτώβριο του ’15 γνώρισε μια πτώση της τάξης του 90% και οι μέτοχοι έχασαν κάποια 70 δις δολάρια.

Πως μπορεί να συνέβησαν όλα αυτά;

Οι φαρμακευτικές ξοδεύουν για έρευνα και εξέλιξη νέων φαρμάκων, κατά μέσο όρο το 18% των εσόδων τους. Η Valeant ξόδευε 3%. Για να το πούμε με πολύ απλοποιημένο τρόπο. Έπαψε να στηρίζεται στην επιστήμη και ακούμπησε αποκλειστικά στη λογιστική.

Μέσα από τη διαδικασία των συνεχών εξαγορών, βρέθηκε να διαχειρίζεται φάρμακα των οποίων την τιμή αύξησε αυθαίρετα 33 φορές. Ένα παρασκεύασμα που το ’10 στοίχιζε 3,5 δολάρια το, το ’15 θα ξεπερνούσε τα 115. Έτσι ενώ η αξία της εταιρείας το ’10 ήταν 2,4 δις το ’15, είχε ανέβει στα 78.

Ταυτόχρονα η Valeant έστησε έναν μηχανισμό εξαπάτησης των ασφαλιστικών εταιρειών μέσω μη υπαρκτών φαρμακείων, όπου απλές αλοιφές για μύκητες και άλλα φθηνά παρασκευάσματα χρεώνονταν εκατοντάδες δολάρια. Κι επειδή και οι ασφαλιστικές, είναι ε ταιρείες , μεσοπρόθεσμα μετακυλύουν το κόστος στους πολίτες. Σύμφωνα με μετρήσεις τα ασφαλιστικά έξοδα στις Η.Π.Α. έχουν αυξηθεί από το 2008, κατά 43%. Διότι η Valeant δεν ήταν η μόνη, ήταν η ηγέτιδα εταιρεία που δρούσε έτσι.

Η Allergan, από την άλλη πλευρά, ήταν μια εταιρεία η οποία κατά πως είναι ευρύτερα αποδεκτό, λειτουργούσε με το σωστό τρόπο ως φαρμακευτική. Πλαγιοκοπήθηκε από την Valeant, με τον Bill Ackman γνωστό στους παροικούντες την wall street, διαχειριστή αντισταθμιστικών αμοιβαίων κεφαλαίων υψηλού κινδύνου (hedge funds), ο οποίος είχε επενδύσει μερικά δισ στην Valeant . Επιχειρήθηκε η εξαγορά σε πολύ χαμηλή τιμή με άμεσο σκοπό το κούρεμα σε ποσοστό 90% στο τμήμα έρευνας και εξέλιξης και τη χειραγώγηση της τιμής των φαρμάκων. Δεν τα κατάφεραν.

Οι έρευνες για μεμονωμένες περιπτώσεις αισχροκέρδειας πυκνώνουν, οι υποθέσεις ότι παραβιάζονται κανόνες είναι το λιγότερο μπροστά στην καταλήστευση των ασφαλιστικών ταμείων και του μέσου Αμερικάνου. Και η πτώση ξεκινά. Μέσα σε ένα μήνα η Valeant είχε χάσει το 59% της αξίας της.

Martin Shkreli Michael Pearson Bill Ackman